

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-510

27.6.2023

W.R. BERKLEY INSURANCE NORDIC, NUF

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Fingerskade – kun tap i fremtidig hjemmearbeidsevne – standardforskriften - yfl. § 13.

Forsikrede skadet seg på en sag på jobb og fikk skader i tommel og pekefinger tilsvarende en vmi på 16 %. Foretaket betalte både menerstatning og erstatning for lidt tap i hjemmearbeidsevnen. Ettersom forsikrede skulle omskoleres, var partene enige om at han ikke ville få et tap i fremtidig inntektsevne. Av den grunn avsto foretaket forsikredes krav om erstatning for fremtidig tap i hjemmearbeidsevnen. Foretaket bestred likevel ikke at forsikrede faktisk ville ha et slikt tap. Saken reiste spørsmål om forsikredes tap i hjemmearbeidsevnen kunne tas hensyn til ved fastsettelsen av hans uføregrad, slik at han hadde krav på grunnerstatning etter standardforskriften. Etter nemndas vurdering forutsatte standardforskriften at forsikrede måtte ha hatt et faktisk inntektstap for at han skulle få en grunnerstatning etter forskriften. Standardforskriften var bevisst utformet slik at noen forsikrede ville underkompenseres, mens andre ville overkompenseres. Nemnda bemerket videre at det å gi forsikrede en grunnerstatning der han eller hun kun har et tap i hjemmearbeidsevnen, innebære en individuell utmåling, som strider mot standardforskriftens forenklingsformål. Forsikrede hadde derfor i denne saken ikke krav på erstatning for tap i fremtidig hjemmearbeidsevne. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede skadet seg på en sag på jobb 12.11.18.

Forsikredes arbeidsgiver skrev en avviksmelding 20.11.18. I meldingen stod det at forsikrede kom borti et sagblad med tommel og pekefinger, noe som resulterte i en alvorlig kuttskade i tommel og pekefinger på hans høyre hånd.

Hendelsen ble meldt til Nav i skademelding datert 23.11.18.

Overlege på ortopedisk avdeling, vurderte 7.3.22 hvilken varig medisinsk invaliditet ("vmi") forsikrede var blitt påført som følge av hendelsen 12.11.18. Han vurderte det som rimelig å sette 7 % vmi for forsikredes pekefinger og 9 % vmi for forsikredes tommel. Samlet satte han en vmi på 16 %.

Foretaket betalte menerstatning til forsikrede basert på en vmi på 16 %, jf. brev av 9.9.22. I brevet skrev foretaket videre at det ikke var dokumentert at skaden ville begrense forsikredes arbeidsevne eller evne til å utføre arbeid i hjemmet. Det avsto derfor forsikredes krav om erstatning for økonomisk tap.

Forsikrede opplyste i brev av 3.10.22 at han ville omskolere seg, og derfor ikke få et tap i inntektsevne som følge av yrkesskaden. Forsikrede opprettholdt imidlertid sitt krav om erstatning for tapt hjemmearbeidsevne.

Foretaket fastholdt sin tidligere vurdering i e-post av 18.11.22. Etter en ny klage 24.11.22, valgte imidlertid foretaket å betale ut kr 45 000 til forsikrede for tapt hjemmearbeidsevne for en

tapsperiode på fire år.

Forsikrede mente han også hadde krav på erstatning for fremtidig tap i hjemmearbeidsevnen. Han klaget derfor saken inn til Finansklagenemnda 13.12.22.

Forsikrede har i det vesentlige anført at han har krav på erstatning for fremtidig tap i hjemmearbeidsevnen. Det følger av Rt-1998-1916 at fremtidig tap i hjemmearbeidsevnen inngår som en del av den ervervsmessige uførhet. Forsikrede mener derfor at verdien av den tapte hjemmearbeidsevnen inngår som en del av grunnlaget for fastsettelse av forsikredes uføregrad og på den måten gir grunnlag for grunnerstatning. Dette støttes av Kjelland i boken *Hjemmearbeideres erstatningsrettslige vern*, Oslo 2002. Verken Rt-1998-1916 eller FinKN-2013-438 gir holdepunkter mot en slik forståelse. Dette fordi avgjørelsene gjaldt krav om separat utmåling av erstatning for tap av fremtidig hjemmearbeidsevne. Et resultat hvor forsikrede ikke får erstattet sitt tap i hjemmearbeidsevnen under henvisning til standardiseringen i standardforskriften vil stride mot blant andre Rt-2000-441. I forlengelsen av dette bemerker forsikrede at beregning av grunnerstatning uansett innebærer et element av individuell utmåling, ettersom en ved beregningen må se hen til forsikredes uføregrad.

Når det gjelder utmålingen, vil forsikrede få et årlig økonomisk tap på kr 25 000 hvert år for tapt hjemmearbeidsevne. Det gir en uføregrad på 5 % og grunnerstatning avrundet til kr 200 000.

Foretaket har i det vesentlige anført at forsikrede ikke har krav på erstatning for fremtidig tap i hjemmearbeidsevnen. Finansklagenemnda har i FinKN-2013-438 tidligere lagt til grunn at skl. § 3-1 annet ledd innebærer at fremtidig tap i hjemmearbeidsevnen inngår som en del av erstatningen for fremtidig inntektstap, jf. også Rt-1998-1916. Erstatning av fremtidig tap i hjemmearbeidsevnen, mangler etter foretakets syn et rettslig grunnlag.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om det ved fastsettelsen av forsikredes uføregrad kan tas hensyn til forsikredes tapte hjemmearbeidsevne, slik at forsikrede har krav på grunnerstatning etter forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring (standardforskriften).

Yrkesskadeforsikringen "skal gi rett til full erstatning uten hensyn til om noen har skyld i skaden", jf. yrkesskadeforsikringsloven ("yfl.") § 3 første ledd andre punktum. Videre følger det av § 12 første ledd at forsikringen blant annet skal dekke "lidt tap, tap i framtidig erverv og utgifter som skaden antas å påføre skadelidte i framtiden". Hvordan erstatningen skal utmåles er regulert i standardforskriften, jf. yfl. § 13.

Etter standardforskriftens § 2-1 første ledd skal påførte utgifter erstattes individuelt fram til oppgjørstidspunktet, jf. skl. § 3-1. I denne saken har forsikringsforetaket erstattet forsikredes påførte tap i hjemmearbeidsevnen med kr 45 000. Når det gjelder tap i fremtidig hjemmearbeidsevne, følger det imidlertid av skl. § 3-1 andre ledd siste punktum, Rt-1998-1916 og FinKN-2021-1163 at dette tapet inngår som en del av erstatningen den forsikrede får for fremtidig inntektstap. Hvordan fremtidig inntektstap erstattes, reguleres av standardforskriftens kapittel 3. I henhold til standardforskriftens kapittel 3 erstattes forsikredes tap i fremtidig inntekt som en grunnerstatning beregnet ut fra forsikredes "pensjonsgivende inntekt" eller alternativt ut fra forsikredes forventede "alminnelige inntektsnivå uten skaden eller sykdommen", jf. forskriftens § 3-1. Grunnerstatningen beregnes videre ut fra forsikredes "ervervsmessige uførhet", jf. forskriftens §§ 3-3 og 3-4.

Ettersom grunnerstatningen beregnes ut fra forsikredes "ervervsmessige uførhet", er det i utgangspunktet uten betydning om forsikrede er påført et hjemmearbeidstap eller ikke, jf. også

Kjelland, Hjemmearbeideres erstatningsrettslige vern, Oslo 2002, s. 81. Forsikrede har imidlertid anført at hans tapte hjemmearbeidsevne må gi grunnlag for å fastsette en ervervsmessig uførhet som igjen vil gi en grunnerstatning etter forskriften. Som støtte for dette synspunktet har forsikrede særlig vist til at verdien av arbeid i hjemmet må likestilles med inntekt, jf. skl. § 3-1 andre ledd siste punktum.

Nemnda kan ikke se at problemstillingen er behandlet i rettspraksis eller direkte i forarbeidene til standardforskriften. Nemnda kan heller ikke se at spørsmålet kom på spissen i FinKN-2013-438. I rettslitteraturen har enkeltforfattere åpnet for at tapte hjemmearbeidsevne kan gi en ervervsmessig uføregrad om erstattes etter standardforskriftens kapittel 3. Etter nemndas oppfatning strider en slik forståelse med formålet bak standardforskriften, og nemnda kan ikke se at en slik forståelse er i overensstemmelsen med nyere rettspraksis. Nemnda finner heller ikke holdepunkter i annen lovgivning, for eksempel folketrygdloven, for at en skal ta hensyn til tapte hjemmearbeidsevne ved fastsettelsen av uføregraden for de som var fullt yrkesaktive.

Etter nemndas oppfatning kan tap i hjemmearbeidsevnen alene ikke påvirke hva som er forsikredes "ervervsmessige uførhet" etter standardforskriften. Det kan i denne sammenhengen også vises til at standardforskriften er konsentrert om utmåling av tradisjonelt inntektstap, jf. Kjellands artikkel Hjemmearbeidserstatning – forholdet til velferdsrettslige, skatterettslige og bevisrettslige sider ved utmålingen, 2011, publisert i TFE-2011-4, pkt. 3.1. Også uttalelsene i forarbeidene til standardforskriften trekker i denne retning, jf. vedlegg 1 til NOU 1994:20 s. 177, hvor utvalget uttalte følgende:

Det kan videre pekes på bestemmelsen i skadeserstatningsloven § 3-1 annet ledd annet punktum om at "verdien av arbeid" i heimen likestilles med inntekt. Ved at laveste inntektstrinn legges relativt høyt, må det også kunne sies at forslaget tar hensyn til dette prinsippet og kompenserer for tapet.

Utvalget utformet standardforskriften slik at tap i hjemmearbeidsevnen skulle kompenseres av forsikredes grunnerstatning for tap i inntektsevnen, i alle fall der forsikrede hadde en inntekt under laveste inntektstrinn på 7 G. En forsikret med inntekt under 7 G vil derfor få erstatning for tapte hjemmearbeidsevne også i de tilfeller hvor forsikrede utelukkende har et tap i inntektsevnen. Dersom en forsikret med inntekt under 7 G både lider tap i inntektsevnen og i hjemmearbeidsevnen, vil han få erstattet begge tapspostene. Mot denne bakgrunn synes det ikke riktig å fastsette en særskilt uføregrad også for forsikredes tapte hjemmearbeidsevne. Det ville i så fall kunne innebære at en forsikret får en ytterligere utbetaling for en erstatning som allerede ga forsikrede en overkompensasjon.

Formålet bak de standardiserte utmålingsreglene er dessuten å forenkle erstatningsoppgjøret ved yrkesskader ved å unngå individuelle utmålinger. Som det følger av vedlegg 1 til NOU 1994:20 på s. 164-165 var utvalget bevisste på at reglene kunne medføre både til tilfeller av over- og underkompensasjon. Utvalget utformet reglene slik selv om det var klar over at standardiseringen i enkelte tilfeller ville stride mot prinsippet om full erstatning. Formålet bak standardforskriften viser derfor etter nemndas oppfatning at det i utgangspunktet ikke er rom for unntak fra standardforskriftens regler basert på underkompensasjon eller rimelighet. Et slikt syn støttes også av rettspraksis, jf. Rt-2004-8 hvor Høyesteretts flertall la til grunn at standardforskriften ikke kunne fravikes i et tilfelle hvor forsikrede i en tidsavgrenset periode ville ha en høyere uføregrad enn ellers.

Også i nemndspraksis er en slik forståelse lagt til grunn jf. 2021-901, hvor nemnda konkluderte med at man ikke kunne se hen til den konkrete rimelighet ved en standardisert erstatningsutmåling.

Nemnda er etter dette av den oppfatning at standardforskriften forutsetter at forsikrede må ha et faktisk inntektstap for at han eller hun skal få en grunnerstatning etter forskriften.

Standardforskriften er bevisst utformet slik at noen forsikrede vil underkompenseres, mens andre vil overkompenseres. Eksempelvis kan en forsikret få erstatning for tapt hjemmearbeidsevne etter standardforskriften, selv om han eller hun ikke har noe slikt tap. I praksis vil det å gi forsikrede en grunnerstatning der han eller hun kun har et tap i hjemmearbeidsevnen, innebære en individuell utmåling, som strider mot standardforskriftens forenklingsformål. Nemnda er derfor av den oppfatning at forsikrede i denne saken ikke har krav på erstatning for tap i fremtidig hjemmearbeidsevne.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Jon Einar Martinsen (bransjerepresentant), og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).